

C-KATEGORIA MOOTORSÕIDUKIJUHI ETTEVALMISTAMISE TÄIENDUSÕPPE ÕPPEKAVA (ELEKTROONILINE ÕPPEVORM)

Positiivne OÜ
Reg.kood 11898613
Varsaallika 46 Tallinn

Õppekava kinnitamise kuupäev: 01.10.2021

Elektrooniline õppekeskkond: Teooria.ee õppekeskkond (välja töötanud OÜ Teooria ja liiklusspetsialistid)

Mootorsõidukijuhi täiendusõppe koolituse (C-kategooria) õppetöö mahud akadeemilistes tundides:

	Liiklusteooriaõpe õppetundides	Õppesõit sõidutundides
Õppetöö maht elektroonilise õppe keskkonnas	20 (100%)	
Õppesõidu maht		10

Õppekava koostamise alus: Majandus- ja kommunikatsiooniministri määrus nr 60 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad“

Kursuse läbiviimiseks vajalike sertifikaatide/litsentside olemasolu:
tegevusluba 7141 HTM

Juhi ettevalmistamine peab õpilasele andma teadmised, oskused ja hoiakud liikluses käitumiseks vastavalt taotletava kategooria mootorsõiduki juhile kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele.

Juhi ettevalmistamise eesmärgiks on luua eeldused:

- 1) vastutustundliku juhi liikluskäitumise kujunemiseks;
- 2) juhi ohutu, iseseisva, teisi liiklejaid arvestava ja keskkonda säästva käitumise kujunemisele.

Täiendusõppe koolituskursusele võetakse õppima C-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust taotlej isik, kes:

- 1) omab mootorsõidukijuhi tervisetõendit C-kategooria auto juhtimist lubava märkega;
- 2) C-kategooria auto juhtimisõiguse taotlemisel on omanud vähemalt pool aastat B-kategooria või üheaegselt omandatud B-kategooria ja C1-alamkategooria auto juhiluba arvestades kursusele taotluse esitamise kuupäevast;
- 3) C-kategooria auto juhtimisõiguse taotlemisel on õppetöö alustamisel vähemalt 20,5 aastat vana;
- 4) C-kategooria auto juhtimisõiguse taotlemisel on õppetöö alustamisel vähemalt 17,5 aastat vana, kui isik õpib „Autoveoseadusega” kehtestatud ühendatud ametikoolituse 280-tunnisel kursusel ning on antud kursuse raames läbinud juhi algastme koolituse.

ÕPPEKAVA STRUKTUUR, ÕPPE KESTUS JA KORRALDUS

Liiklusteooriaõppe ja õppesõidu tundide ülesehitus ning vahelduvus peavad tagama õppekavas ettenähtud teadmiste ja oskuste omandamise ning õpilase ettevalmistamise vastavalt juhi liiklusalastele kvalifikatsiooninõuetele.

Liiklusteooriaõppe ja õppesõidu ühe õppetunni arvestuslik kestus on 45 minutit. Korraga on teooria- ja sõiduõpet lubatud läbi viia kestusega kuni 90 minutit. Iga 90-minutilise ajavahemiku kohta peab õpetaja ja õpilase jaoks olema katkematu puhkepaus vähemalt 15 minutit, mille jooksul õppetegevust ei toimu.

Teooriaõpe ja sõiduõpe hõlmavad järgmisi teooriaõppe ja sõidutundide teemasid vähemalt alltoodud mahus. Mootorsõidukijuhi **täiendusõppe koolituse (C-kategooria) õppekava struktuur ja maht** akadeemilistes tundides:

Teooriaõpe		Sõiduõpe	
	Õppetunde		Sõidutunde
Sissejuhatus		Sõiduki käsitlemine	
Liiklusreeglid ja käitumine liikluses			
Sõiduki tundmine		Sõiduki juhtimine õppeplatsil	
		Sõiduki juhtimine liikluses	
Veoautojuhi töö		Sõiduki juhtimine erioludes	
Minimaalne õppetundide arv	20		10

Veebipõhise teooriaõppe läbimist kinnitab elektroonilises õppekeskkonnas Teooria.ee positiivsele tulemusele sooritatud proovieksam. Vajadusel määratakse sõidutundide kogumaht sõiduõppe individuaalses õppekavas.

Juhi koolitaja võib sõltuvalt õppekorraldusest, õpetamise metoodikast ja tingimustest muuta teemade käsitlemise järjestust ja teemasid lisada.

Enne järgmise teema juurde minekut võib õpilaste teadmisi ja arusaamist käsitletud teemast hinnata teadmiste kontrolliga.

Koolitusel õpitu kinnistamiseks ja materjali kordamiseks võib õpilasele ette näha iseseisva töö. Õpilane teeb iseseisva töö õpetaja soovitustest lähtudes ja neile tuginedes. Iseseisva töö tulemusi kontrollib õpetaja.

Juhendaja kaasamine on erandlik. Juhendajaks võib olla vaid isik, kes vastab liikluseaduse § 109 vastavatele tingimustele, ja kellel on kehtiv juhendaja tunnistus.

Nõuded õpingute lõpetamiseks

Teoriaõpe: teadmiste kontroll autokooli klassiruumis või veebikeskkonnas.

Sõiduõpe: sõiduuskuse kontroll.

Täiendusõppe läbimist tõendab koolituskursuse tunnistus ning koolitaja elektrooniliselt esitatud koolituskursuse tunnistuse andmed liiklusregistris.

Õppekava koostaja: Raivo Avango, Positiivne OÜ juhatuse liige

e-post: profdriver@profdriver.ee

telefon: 5087769

1. TÄIENDUSÕPPE C-KATEGOORIA KOOLITUS

1.2 Teoriaõpe

T 1	Sissejuhatus C-kategooria õppesse
Maht	Vastav e-tund Teooria.ee elektroonilises õppekeskkonnas.
Õppe sisu	Luu eeldused ülevaate saamiseks juhiloa saamise tingimustest ja korrast, õppetöö korraldusest, sisust ja mahust.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab juhiloa saamise tingimusi ja korda; • teab õppetöö korraldust; • teab õppetööd reguleerivaid õigusakte ja dokumente; • on omaks võtnud juhi ettevalmistamise määru sees seatud juhi koolituse eesmärgid.
Iseseisva töö sisu	Läbida Teooria.ee õppekeskkonnas vastav e-tund.
Kohustuslik kirjandus	Määrab teooriaõpetaja individuaalselt lähtuvalt kaasaegsete õppematerjalide võimalustest.

T 2	Liiklusreeglid ja käitumine liikluses
Maht	Vastavad e-tunnid Teooria.ee elektroonilises õppekeskkonnas.
Õppe sisu	Anda ülevaade liiklusmärkidest ja -reeglitest. Süvendada liiklusseaduse tundmist, taotleda ohutu liiklemise põhimõtete omaksvõttu, arendada objektiivse enesehinnangu võimet.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab selgitada mõisteid, mis on vahetult seotud sõiduki liikumisega (anda teed, eesõigus, peatumine jt); • oskab selgitada ka mõisteid, mis ei ole vahetult seotud sõiduki liikumisega (sõiduk, mootorsõiduk, haagis jt); • tunneb liikluskorraldust (foorid, reguleerija märguanded, liiklusmärgid ja teekattemärgised); • teab, kuidas kasutada suuna-, pidurdamis- ja peatamismärguandeid, heli- ja valgussignaale; • oskab sõiduteel korrektselt paikneda ning valida vastavalt olukorrale sõidurada (enne ja pärast pööret, ristmikul, asulavälisel ja asulateel); • oskab hoida vastavalt liiklusolukorrale ohutut pikivahet; • oskab õigesti ja ohutult tegutseda erinevates teandmiskohustusega olukordades; • oskab selgitada, kus ja millisel viisil võib sõidukit peatada; • oskab selgitada, kus ja millisel viisil võib sõidukit parkida ning kus parkida ei või; • oskab valida liiklusoludele vastava ohutu sõidukiiruse (nt kurvides, libedal teel) ja lähtuda konkreetse olukorras suurimast lubatud kiirusest (nt asulavälisel ja asulasisesel teel); • oskab korrektselt ja ohutult käituda möödasõidul ja möödumisel; • oskab selgitada ohte ja teadma, miks ja kus ning mis olukorras ei tohi eessõitvast sõidukist mööduda; • teab, kes on vähekaitstud liiklejad ning oskab nende läheduses valida ohutu sõiduviisi ja -kiiruse;

	<ul style="list-style-type: none"> • teab sadamas liikumisele kehtivaid reegleid ja tunneb autoga piiripunktide läbimise korda.
Iseseisva töö sisu	Läbida Teooria.ee õppekeskkonnas vastavad e-tunnid.
Kohustuslik kirjandus	Määrab teooriaõpetaja õpilasele individuaalselt lähtuvalt kaasaegsete õppematerjalide võimalustest.

T 3	Sõiduki tundmine
Maht	Vastavad e-tunnid Teooria.ee elektroonilises õppekeskkonnas.
Õppe sisu	Suurendada juhi teadlikkust sõiduki ja veose suhtes. Anda vajalikud teadmised enamlevinud probleemide lahendamiseks ning ohutuse tagamiseks sõiduki käsitlemisel. Anda teadmised sõidukite liigitusest ja jaotusest kategooriatesse.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab näidata sõiduki põhiosi (raam, mootor, pidurid jms.); • oskab selgitada mootori mehhanismide ja süsteemide vastastikust koostööd; • oskab kirjeldada käivitussoojendi töö põhimõtet; • oskab selgitada diislikütuse valikut vastavalt aastaajale; • teab erinevate rehvitüüpide omadusi ja tähistust; • teab erinevate rehvitüüpide valiku aluseid; • teab rataste nõrga kinnituse tundemärke; • oskab selgitada sõiduviisi mõju rehvide kulumisele; • teab piduriajamite- ja mehhanismide tööpõhimõtet ning võimalikke rikkeid; • oskab selgitada mitmesuguste haagistel kasutatavate pidurisüsteemide tööpõhimõtet; • oskab selgitada ohte, mis võivad tekkida õhkpiduriga sõiduki pukseerimisel; • oskab selgitada auto õhkvedrustuse tööpõhimõtet; • oskab selgitada aku ebaõige käsitlemise tagajärgi; • teab enamlevinud märgutulede tähendusi ja käitumist märgutule süttimisel; • teab, kuidas veost õigesti paigutada ja kinnitada; • oskab leida sõiduki registreerimistunnistusest vajalikku infot; • teab sõidukite liigitusi ja jaotusi vastavalt massile, telgedele ja haagistele ning nende kehtivaid nõuded.
Iseseisva töö sisu	Läbida Teooria.ee õppekeskkonnas vastavad e-tunnid.
Kohustuslik kirjandus	Määrab teooriaõpetaja õpilasele individuaalselt lähtuvalt kaasaegsete õppematerjalide võimalustest.

T 4	Veoautojuhi töö
Maht	Vastavad e-tunnid Teooria.ee elektroonilises õppekeskkonnas.
Õppe sisu	Kujundada arusaam töö- ja puhkeaja reeglitest ning selle valdkonna reguleerimise põhjustest. Valmistada juhiloa taotlejat psühholoogiliselt ette tööks veoautojuhina.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb töö- ja puhkeaja kohta käivate õigusaktide põhilisi sätteid; • oskab hinnata ja arendada endas veoautojuhi tööks vajalikku liikluskultuuri (olukorra ettenägemise võimet, otsustusvõimet, pingetaluvust, vastutustunnet jne); • teab võimalikke pingesiseid liikluses, pingeseisundi mõistet ja olemust ning mõju liiklusohutusele; • on teadlik emotsioonide mõjust juhi käitumisele; • on teadlik teguritest, mis vähendavad juhi tegutsemisvõimet (nt väsimus, alkohol, ravimid, jne.).
Iseseisva töö sisu	Läbida Teooria.ee õppekeskkonnas vastavad e-tunnid.
Kohustuslik kirjandus	Määrab teooriaõpetaja õpilasele individuaalselt lähtuvalt kaasaegsete õppematerjalide võimalustest.

1.2 Sõiduõpe

S 1	Sõiduki käsitlemine
Õppe sisu	Luuakse eeldused enne sõidu alustamist enda ja teiste liiklejate ohutuse tagamiseks vajalike oskuste kujunemiseks.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab kontrollida seadmete ja veose vastavust esitatavatele nõuetele; • oskab kontrollida pidurajami tihedust ja pidurimehhanismi korrasolekut, vabastada pingest piduri vedruakut; • oskab otsustada, kas on vaja puhastada laternaid, aknaid ja numbrimärke; • oskab kontrollida vedelike taset (kütus, mootoriõli, akuvedelik, jms) ja vajadusel neid lisada; • oskab kontrollida erinevate seadmete (nt pidurid, rattad, rool, klaasipuhastid, tahavaatepeeglid, jms) ja veose vastavust esitatavatele nõuetele; • oskab kontrollida pidurajami tihedust ja pidurimehhanismi korrasolekut, vabastada pingest piduri vedruakut; • oskab vahetada lampe, kaitsmeid ja rattaid;
Iseseisva töö sisu	Harjutamise jätkamine kuni õpilane saavutab ohutu ja keskkonda säästva sõiduki käsitlemise vilumuse tasemel, mis on vajalik sõiduõppe jätkamiseks.

S 2	Sõiduki juhtimine õppeplatsil
Õppe sisu	Luuakse eeldused ohutu ja keskkonda säästva veoauto käsitlemisoskuste kujunemiseks, mis on vajalikud sõiduõppe jätkamiseks vähese liiklusega teedel.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab kontrollida uste suletust; • oskab kasutada juhiistme ja rooliasendi reguleerimisvõimalusi parima sõiduasendi saavutamiseks; • oskab kasutada kõiki juhtseadiseid ja jälgida kõiki kontrollseadmeid; • oskab reguleerida kõiki tahavaatepeegleid ja kontrollida vaatevälja ning pimedat ala peapööramisega; • teab turvavarustuse tähtsust ja oskab seda kasutada ning juhendada sõitjaid turvavarustuse kasutamisel; • oskab sooritada kõiki sõidueksami esimeses järgus kontrollitavaid harjutusi; • oskab tagurdada sellises asendis, mis annab talle võimaluse täpselt manööverdada ja oma tähelepanu jaotada; • oskab tagurdada otsesuunas ja pöördega; • oskab parkida parklas, külgboksi, märgistatud parkimiskohale, paremal ja vasakul teepoolel.
Iseseisva töö sisu	Harjutamise jätkamine kuni õpilane saavutab ohutu ja keskkonda säästva sõiduki käsitlemise vilumuse tasemel, mis on vajalik sõiduõppe jätkamiseks.

S 3	Sõiduki juhtimine liikluses
Õppe sisu	Luu eeldused keerulisema ja tihedama liiklusega teedel liiklemiseks vajalike oskuste kujunemiseks.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab sõitu alustada tee äärest, jälgides liiklust ja järgides teeandmise nõudeid; • oskab valida õiget sõidurada ja sõidurida; • oskab kasutada õigeid kurvisõiduvõtteid; • oskab sõita kindlal sõidurajal ja kindlas sõidukireas, kasutada vastassuunavööndit möödasõiduks, kasutada naaberrada möödumiseks; • oskab hoida ohutut ühtlast sõidukiirust; • oskab valida kiirust, arvestades kiiruspiiranguid, teed ja teeolusid (ka poriga pritsimise ohtu), ilma- ja nähtavustingimusi, auto seisundit ja koormatust, isiklikke sõiduvõimeid, mitmesuguseid keskkonnamõjusid ja muid liiklustingimusi; • oskab valida sobivat kiirust vastutulevate sõidukitega kohtumisel; • oskab teel õigesti paikneda; • oskab sõita ohutult teiste sõidukite ees, järel ja kõrval ning vahetada vajadusel sõidurada; • oskab liigelda ohutult enne ristmike ja ristmikel (nt: otsesõit, parempööre, vasakpööre jms); • oskab liigelda ohutult ringristmikel; • oskab sõita ühesuunalisel teel otse, sooritada vasakpöövet, täita nõudeid, mis kehtivad reguleeritud või reguleerimata ülekäiguraja ja jalgrattatee sõiduteega ristumise kohal, sooritada tagasipöövet; • oskab peatuda ja parkida liiklusmärkide ja teiste liiklusreeglite kohaselt; • oskab sooritada möödasõitu teel liikuvast või seisvast sõidukist, järjest mitmest sõidukist, valida möödumiseks ohutut kiirust; • oskab sõita maanteel ja kiirteel arvestades liiklusrütmi, kiiruspiiranguid, liiklusmärke, jms; • oskab jälgida rongiteeliiklust, täita raudtee ületamise nõudeid, anda raudteesõidukile tee ja täita raudteeülesõidukohal nõudeid, mis käsitlevad peatumist, parkimist, möödasõitu ja juhi tegutsemist hädapeatumise korral; • oskab jälgida trammiliiklust, anda teed trammi peale minevatele ja trammist väljuvatele sõitjatele ning täita
Iseseisva töö sisu	Harjutamise jätkamine kuni õpilane saavutab ohutu ja keskkonda säästva sõiduki käsitlemise vilumuse tasemel, mis on vajalik sõiduõppe jätkamiseks.

S 4	Sõiduki juhtimine eriolukordades
Õppe sisu	Luu eeldused oma võimete/oskuste ja toimetuleku võimaluste hindamiseks äkkolukorras käitumiseks ning mõistmaks, et juhi võimalused äkkolukorras midagi ette võtta ohutuse taastamiseks on piiratud.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane oskab:</p> <ul style="list-style-type: none"> • valida ohutut kiirust, piki- ja külgvahet eessõitjate, vastu sõitja ja teeserva suhtes rasketes ilmaoludes või piiratud nähtavuse korral; • kasutada õigeid valgustusseadmeid; • vältida teiste liiklejate pritsimist vee ja poriga; • arvestada ohte, mis võivad kaasneda sõitmisel piiratud või halva nähtavuse oludes, on ettenägelik ja valmis reageerima; • hinnata nähtavust kaug- ja lähitulede puhul märjal asfaldil, kuival asfaldil ning lumega kaetud teel; • hinnata kaugust tugevalt ja nõrgalt helkivatest esemetest; • sõita pimedas ja oskama ümber lülitada tulesid vastutulevate sõidukite ja möödasõidu puhul, valida õigeid tulesid vastavalt tee valgustatusele ning valida õigeid tulesid peatumisel ja parkimisel; • valida õiget kiirust, arvestades nähtavust, tee laiust ja suunda ning pimestusohu; • valida sobivat paiknemist teel, arvestades: <ul style="list-style-type: none"> • vastutulevate sõidukite paiknemist; • takistusi, mida on raske märgata; • vähekaitstud liiklejaid; • koha sobivust peatumiseks ja parkimiseks • teadvustada ohte, mis kaasnevad sõiduga pimedal ajal; • hoolitseda, et nähtavus oleks küllaldane; • olla ettenägelik ja valmis reageerima ootamatutele ohtudele (nt metsloomad, või vähekaitstud liiklejad, kes ei kanna helkurit ega ole pimedal ajal nähtavad); • kasutada erinevaid sõiduvõtteid libedal teel; • arvestada nõudeid, mis kaasnevad sõiduga libedal teel; • olla ettenägelik ja valmis reageerima ootamatutele libeda tee ohtudele (nt must jää).
Iseseisva töö sisu	Harjutamise jätkamine kuni õpilane saavutab ohutu ja keskkonda säästva sõiduki käsitsemise vilumuse tasemel, mis on vajalik sõiduõppe jätkamiseks.

Raivo Avango

Positiivne OÜ
Juhatus liige
5087769